

Stor forskjell i kvalitet mellom fartøyer

Fiskeri- og Havbruksnæringsens forskningsfond
August 2014

Stikkprøver forskere fra Nofima har tatt av torskefangster fra ulike fartøyer i februar 2014 avslører til dels himmelvide forskjeller i kvalitet. I snurrevadfangster levert på Myre i Vesterålen hadde beste fartøy 80 prosent fisk av god kvalitet, mens dårligste fartøy bare hadde 12 prosent fisk som ble klassifisert som god kvalitet.

Den dominerende kvalitetsfeilen var dårlig utblødning. Manglende blodtapping og at fisken døde i sjøvannstankene før bløgging var årsaken til at mye av fisken ble rød og blodsprenget/rødslått i tykkfileten. Typisk karakter for snurrevadfisk av «dårlig kvalitet» var score 2 (alvorlig skade) i utblødning og score 1 til 2 (moderat til alvorlig skade) i «blodsprenget/rødslått» på samme fisk.

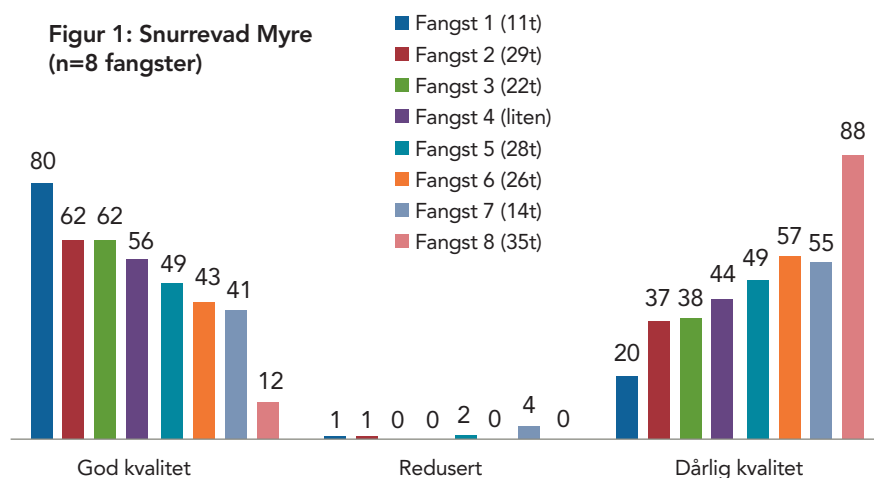
I tillegg virket fisken i de største fangstene også slitt og preget av hardhendt behandling. Ut over mye blod-/rødsprenget var det imidlertid få skader på snurrevadfisken, noe som viser at pumpingen om bord og under lossing ikke skadet fisken i vesentlig grad. Det var en god del (moderate) redskapsmerker på snurrevadfisken. En typisk redskapsskade var klemming like foran sporden, som gav blødning i spordstykket (tails).

Garnfangster

Av sju garnfangster Nofima kontrollerte på Brensholmen ble 42 prosent av torsken klassifisert som «god kvalitet», 23 prosent som « redusert kvalitet » og 36 prosent som «dårlig kvalitet». Stikkprøven fra den beste båten hadde 66 prosent fisk av god kvalitet, 18 prosent redusert kvalitet og kun 16 prosent fisk av dårlig kvalitet. Stikkprøven fra den dårligste garnbåten hadde kun 22 % fisk av god kvalitet, 24 % av redusert kvalitet og hele 55 % av dårlig kvalitet.

På Myre ble hele 46 prosent av garnfisken klassifisert som «dårlig kvalitet». Her hadde den beste båten 56 prosent fisk av god kvalitet, 20 prosent fisk av redusert kvalitet og

Figur 1: Snurrevad Myre (n=8 fangster)

Snurrevadfangstene som ble kontrollert på Myre 18. til 20. februar 2014 viser klart det store spennet i kvalitet.

24 prosent fisk av dårlig kvalitet. Stikkprøven fra den dårligste garnbåten hadde kun 14 prosent fisk av god kvalitet, 26 prosent redusert kvalitet og hele 60 prosent dårlig kvalitet.

Linefangster

Som ventet var det en betydelig høyere andel «god kvalitet» i linefangstene (71 prosent), enn i garn og snurrevadfangstene. Likevel var det variasjon mellom båtene og da særlig med hensyn til bløgging og høtthogg i tykkfisken. Laveste andel «god kvalitet» i linefangstene var 53 prosent, mens høyeste var 88 prosent. Den vanligste kvalitetsfeilen for linefisken var mangelfullt utblødd og blodsprenget/rødslått.

Juksafangster

Det var fin kvalitet på torsken i alle juksafangstene som Nofima kontrollerte

i februar 2014. I fangstene på Brensholmen ble hele 83 prosent av fisken karakterisert som feilfri. Variasjonen mellom fangstene var ubetydelig, men i et par fangster var fisken litt dårlig bløgget.

Bedre råstoffkvalitet mulig

Forskerne fra Nofima mener at resultatene er et bevis på at noen båter klarer å ta ut potensialet for bedre råstoffkvalitet. Dette mener man er mulig gjennom optimal drift med hensyn til redskapsmengde og ståtid, samt gode rutiner for bløgging, kjøling og oppbevaring av fisken ombord.

Sammenligning 2004 og 2014 viser:

Dalende kvalitet på norske fangster

Kvaliteten på fisk levert til mottak har blitt redusert de siste ti årene. Det viser stikkprøver Nofima har foretatt i 2014 og en sammenligning med tilsvarende prøver tatt i 2004.

Sammenligningen omfatter fangster levert til samme årstid. Snurrevadfangstene som er med i beregningen for 2004 ble levert i Lofoten og Vesterålen i mars og april av små og middels store «konvensjonelle» snurrevadbåter. Bak tallene for 2014 ligger alle snurrevadfangstene som ble registrert på Myre i februar i år (se figur 2). Dette var hovedsakelig fangster levert av store kombinerte pelagisk not/snurrevadfartøy. En økende andel fisk er så dårlig bløgget og utblødd at det blir registrert som en alvorlig kvalitetsreduksjon (fangstskade score 2).

Garnfangstene som er med i beregningen for 2004 ble levert i Lofoten i mars. Registreringene ble utført i Vest-Lofoten (Moskenes) og i Svolvær. Bak tallene for 2014 ligger alle garnfangstene som ble registrert på Myre og Brensholmen i februar. Med hensyn til fangstskader på garnfisk er bildet relativt likt i 2004 og 2014, men med en liten reduksjon av andelen «god kvalitet» og tilsvarende økning av «dårlig kvalitet» og da særlig av torsk som har minst to skader score 2, på samme fisk.

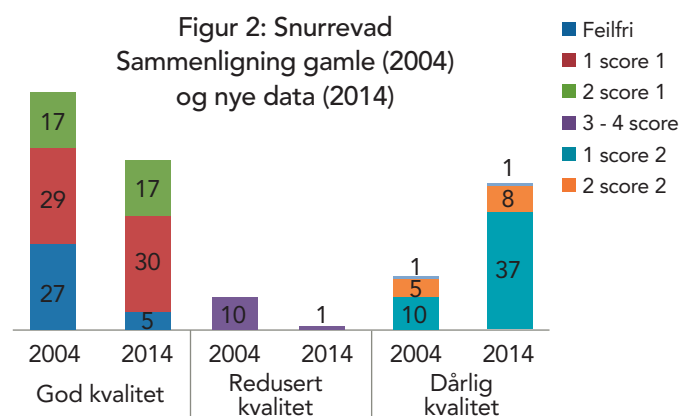
gen for 2004 ble levert i Lofoten og Vesterålen i mars og april. Bak tallene for 2014 ligger alle linefangstene som ble registrert i år på Myre i februar.

Fangstskader på linetorsk er tilnærmet identisk fra 2004 til 2014. Det er imidlertid en liten reduksjon i andelen feilfri fisk og tilsvarende økning av fisk med én feil, score 1 i kategorien «god kvalitet». Andelen torsk med «dårlig kvalitet» er lav, og er den samme i 2014 som i 2004. Det er også grunn til å være oppmerksom på at hett/hogg i tykkfileten er årsak til at linefanget torsk og hyse ender opp i kategorien «dårlig kvalitet».

Fangstskadeindex		
Skadekategori:	Gradering og beskrivelse	Score
Fisk som er død i redskapen	Moderat: (lite/moderat dødfiskpreg)	1
	Alvorlig: (fortsatt anvendelig til mat)	2
Dårlig utblødd	Moderat: (delvis fylte årer i buk)	1
	Alvorlig: (fylte årer, rød buk, rød nakke)	2
Blodsprenget/rødslått (skinn)	Moderat: (små røde områder på skinn)	1
	Alvorlig: (store røde områder på tykkfisk)	2
Redskapsmerker (på skinn)	Moderat: (tydelige men ikke blodige)	1
	Alvorlig: (dype, blodige merker)	2
Høtt- / krokskader	Moderat: (hogg i buk eller spord)	1
	Alvorlig: (hogg i loin / tykkfilet)	2
Klemskade	Moderat: (klemt men ikke «knust»)	1
	Alvorlig: (fortsatt anvendelig til mat)	2
Slitasje/skjelltap på skinn	Moderat: (betydelige avskrapte partier)	1
	Alvorlig: (hele fisken er slitt/avskrapet)	2
Utkast/vrak	Helt knust, syk, sjødød lenge, mv	2

Kvalitetsklasse	Kriterier (feil på samme fisk)
God kvalitet	Feilfri fisk og fisk med en eller to moderate feil score 1 på samme fisk
Redusert kvalitet	Fisk med tre eller flere moderate feil score 1 på samme fisk
Dårlig kvalitet	Fisk med en eller flere alvorlige feil score 2 på samme fisk

Linefangstene som er med i beregning-

Sammenligning av kvalitet på snurrevadfangster i mars/april 2004 i forhold til februar 2014. Figuren viser samlet gjennomsnittlig fordeling mellom kvalitetsklassene (i prosent) for alle fangstene som ble kontrollert på Brensholmen og Myre.